

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19–20 травня 2022 року)

Суми
Сумський державний університет
2022

можливість всім регіонам пропорційно бути представленими у парламенті, тому партія утворює єдиний список кандидатів, а потім розподіляє всіх кандидатів у територіальні списки. Перевагами пропорційної виборчої системи з відкритими списками кандидатів є те, що думка громадянина-виборця впливає на формування складу парламенту, не дозволяє перетворити процес складання списку в закриті партійні торги та перешкоджає внутрішньо-партійної корупції.

На мою думку, змішана виборча система України, а саме мажоритарно-пропорційна з закритими списками кандидатів не досягла своїх цілей - політичної побудови парламенту, бо зазначені недоліки дуже впливали на недовіру зі сторони народу до парламенту. А застосування мажоритарно-пропорційної системи з відкритими списками кандидатів унеможливить обрання осіб, які є мало знайомими з проблемами даної території та використання під час виборів багатомандатних округів дозволить підвищити рівень довіри до ВРУ та персоналізувати їх склад.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України « Про вибори народних депутатів України» від 17.11.2011р., Документ 4061-VI, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#Text>.
2. Б.В. Кусмаров, О.Б. Балакай Макіївський економіко-гуманітарний інститут, м. Макіївка, Україна «Про деякі проблеми виборчого процесу в сучасному українському суспільстві», веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3MSZikB>.
3. Історія виборів: виборчі системи в Україні, електронний ресурс, URL: https://www.oporaua.org/news/vybory/election_history/22821-istoriia-viboriv-viborchi-sistemi-v-ukrayini.

ЩОДО СУТНОСТІ ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ЯВИЩА

Старинський М. В.

*д.ю.н., професор, професор кафедри АППФЕБ
Сумського державного університету*

Дослідження становлення сучасної цивілізації через призму соціальності свідчить про те, що об'єднання соціальних спільнот навколо одного, найбільш харизматичного, соціального суб'єкта створює передумови формування норм ідеології як сукупності концептуально оформлених ідей, що виражають інтереси, світоглядні ідеали цього суб'єкта. В цьому випадку норми ідеології виступають як інструмент нормування

соціальних інтеракцій на рівні соціальної взаємодії на території існування (володарювання) соціального суб'єкта.

Поступовий розвиток і трансформація норм ідеології йде по шляху формування правил дотримання яких забезпечується силою найбільш авторитетного соціального суб'єкта, що в кінцевому випадку приводить до їх оформлення у вигляді права, як основного інструменту соціальної архітектури.

В цьому аспекті соціальність права – це особливий стан правового буття, при якому поряд з буттям права з'являється ще й буття в праві, досягнення якого є однією з основних завдань правового регулювання.

При цьому право як об'єктивна реальність характеризується трьома основними ознаками, а саме: а) існування права не залежить від безпосередньої участі конкретного суб'єкта в процесі право творення; б) дія права не залежить від суб'єктивної оцінки закріплених за допомогою правових норм приписів; в) реалізація права не залежить від суб'єктивного здійснення чи навпаки порушення правових приписів.

Враховуючи множинність соціальних суб'єктів та їх різнонаправлені інтереси які вони намагаються задовільнити, право виступає своєрідним інструментом комунікації, за допомогою якого здійснюється узгодження суспільних інтересів. В цьому зв'язку варто погодитись з думкою висловленою Л. Фуллером, ще в 80-х роках минулого століття, відповідно до якої право є комплексний кодекс для комунікації [1, с. 7-8].

Результатом встановлення соціального співжиття на основі права призводить до формування правопорядку стану суспільних відносин при яких забезпечується дотримання норм права.

Як показує аналіз літератури термін «правовий порядок» досить широко використовується в дослідженнях, його активно використовують вчені, законодавці, журналісти, політичні діячі, пересічні громадяни. Разом з цим питання сприйняття його сутності і змісту викликає досить велику кількість дискусій. Кожен розуміє правопорядок по-своєму. Загальна ж думка зводиться лише до того, що це – необхідне позитивне правове явище в суспільстві, досягнення якого покладено на спеціальні державні органи. Спробуємо проаналізувати існуючі підходи і на цій основі сформулювати інтегративне сприйняття поняття «правопорядок».

Аналіз генезису категорії «правопорядок» дозволяє говорити про те, що її розуміння змінювалося впродовж усього розвитку людства і досі не набуло якоїсь систематизованої правової форми. Разом з цим семантичний аналіз терміна «правопорядок» показує, що він утворений з двох частин – «порядок» і «право». У лексикографічних джерелах «порядок» означає «правильне або звичне розташування,

розміщення чого-небудь», «правильний режим життя», «злагоженість, узгодженість у діях, організованість»[2, с. 562], «стан, коли все робиться, виконується так, як слід, відповідно до певних вимог, правил і т. ін.[3, с. 495]».

У філософській літературі під порядком мають на увазі результат узагальнених уявлень про однорідність, регулярність, повторюваність, ритм, симетрію, гармонію, закономірність і зберігання способу зв'язку елементів і структур дійсності, результат досягнутого розуміння єдності законів різних сфер дійсності, чітку організацію якоїсь сфери дійсності[5, с. 121-129].

В рамках політології встановлений порядок управління є показником потенційної і реальної можливості державної влади розв'язувати завдання, що стоять перед нею, в рамках цивілізованих, демократичних процедур. Встановлений порядок управління – це ті межі, в яких функціонує державна влада. Встановлений порядок управління в його змістовому сенсі є квінтесенцією (тобто основою, самою суттю) механізму і функціонування державної влади, що передбачає певний порядок утворення та організації органів державної влади і управління, порядок їх взаємовідношення на різних рівнях, порядок здійснення державної (політичної) влади.

У соціології певний порядок взаємодії індивідів у конкретних суспільних формаціях, порядок суспільних відносин іменується соціальною організацією, а певний порядок соціальних взаємодій, що виникають у ході здійснення політичної влади, – соціально-політичною організацією. Соціологічний підхід дозволяє розглядати порядок управління в межах категорії порядку іншого рівня – соціального, соціально-політичного, організаційного, структурного[4, с. 6-7].

У загальній теорії права і держави порядок (порядок управління) «розчиняється» в межах категорії «форма держави». Галузеві юридичні науки правопорядок розуміють як абстрактну категорію, як реальний стан суспільних відносин, врегульованих нормами конкретної галузі права. Втілення конкретних норм у правовідносини формує певний вид чи галузь правопорядку.

Аналіз всього спектру різноманіття сприйняття категорії «правовий порядок» дає можливість виділити три основні змістовні характеристики, а саме те, що правопорядок це: а) складне явище соціальної дійсності, що проявляє себе в різних соціальних зв'язках і відносинах; б) система відносин, що врегульовані нормами права; в) завершальний етап всіх форм об'єктивації юридичної дійсності.

Таким чином враховуючи зазначене правовий порядок можна сприймати як стан упорядкування суспільних відносин, при якому держава гарантує реалізацію і захист

суб'єктивних прав, виконання юридичних обов'язків учасників правовідносин, заснований на реалізації права і забезпечений державно-правовим механізмом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Fuller, L.L. Law and human interaction. – In: Social system and law process / L.L. Fuller. San Francisco, Washington, London, 1978. 340 p.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 888 с
3. Великий тлумачний словник української мови / упоряд. Т. В. Ковальова. Харків: Фоліо, 2005. 767 с.
4. Джунь В. В. Соціологія конституційного права: монографія. Кн. 1: Теоретико-методологічні основи. Київ: Ін Юре, 2015. 379 с.
5. Суханов Б. М. О диалектическом содержании понятия «порядок». Вопросы философии и социологии. Ленинград, 1969. Вып. 1. С. 121–129.

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Стеблянка А. В.

*доктор філософії зі спеціальності 081 «Право», асистент кафедри ФЮКП ННІ права
Сумського державного університету*

Горіченко С. О.

*студентка I курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Austėja Klimaševskytė

Student of Mykolas Romeris University, Lithuania

Реформа місцевого самоврядування в українській державі спричинила появу низки нових викликів, які необхідно вирішувати, зокрема щодо територіальних громад. Конституційно-правова модернізація, що відбувається в Україні, спрямована на реформування системи місцевого самоврядування, на закріплення статусу територіальних громад основним суб'єктом місцевої демократії. Разом з цим, реформування місцевого самоврядування стикається із переважно об'єктивно обумовленими суттєвими перешкодами [1, с. 21], вирішення яких сприятиме розвитку держави.

Загалом правове регулювання спрямовується на упорядкування суспільних відносин державою шляхом установлення певних меж, закріплення норм і правил поведінки для осіб з метою забезпечення порядку й безпеки в суспільстві [2, с. 263]. Водночас неефективне правове регулювання призводить до проблем правового та